הבונה פרק שנים עשר שבת

מסורת הש"ס

הקודח. וכל הקודח ע"מ למלאכה הוא לתקוע בו יתד ולא למלאכה קרי נוקב: **בשלמא לרב.** דאמר נקב הוי בנין האי נמי בנין הוא כל שהוא ואע"פ שימלאנו הרי הועיל לבנין שקודח המחור: **תר חורפא.** קדם חור: **אלא לשמואל.** דאמר נוקב לאו בונה הוא בשלמא נקב דלוג איכא למימר מכה בפטיש אבל זה שעומד לסתום לאו גמר מלאכה הוא: **דבזטיה כרמלא דפרולא.** במסמר חרוט של ברזל: **ושבקיה בגוויה.** לתלוש[ה] כה: **דחק קפיזא בקבא.** בגולם גדול הרחוי לחוק בו קב חקק שלא לוגין ואע"פ שעתיד להוסיף יש שמקיימין כן: **מאמן ידיו.** מרבילם ומכוונם לבהמה הרחוייה למלאכה מכה גדולה או מכה קטנה: **מרדדי טסי משכן.** לגיפוי קרשים: **עושין כן.** מכין ג' על הטס ואחת על הסדן להחליק הקורנס שלא יבקע הטס שהוא דק ובעלי מטבע במקומנו לאיתי עושין כן: **מתני' מקרסס.** קולץ ענפים יבשים מן אילן לתקנו: **מורד.** זרדין לאין מדשים של שנה זו ופעמים שהן מרויחין ומכמישים האילן ומתייבשין וקולצין אותם ממנו: **אם לתקן.** את האילן או את הקרקע וקצצו מן המחובר: **כילה קנה.** כגרוגרת מנלת תרגולת[ו] שקנה היא לנשל מכל הציפים: **גמ' לכיזרא דקרא.** לזרוע בחוכה ניחא לו לנעת. ואע"ג דאמינן (לעיל דף ה:) לענין הוצאת זרע לזיעין שיש שאין אדם עוסק בגימא אחת ה"מ הוצאה דכי מפיק תרתי מפיק כי הדדי שאינו זורע אחת נהנה אכל לענין חריסה כל גומא וגומא נאפי נפשה עביד לה: **עולשין.** עשב שקורין קרישפ"ל: **זרדין.** מין קנים הם וכעודן רכים זורדין אותם למאכל אדם נתקשו מעט ראויין למאכל בהמה יבשו עומדין להסקה: **אטו כולהו לא ליפות אם הקרקע ניכו.** הרי הקרקע מתייפה מאילו: **כאגם.** שאין צריך ליפות: **כארעא דאבריה.** [ב] לא איכפת ליה ליפות: **מתני' בין משם אחד.** שהיתן אלפין: **משפי שמות.** אלף בית: **משפי סמניות.** אחת נדיו ואחת בסיקרא: **בכל לשון.** של כל כתבים וגופן של כל אומה ואומה: **משום רושם.** סימן שהיו עושים בקרשי המשכן מפני שמפרקין אותו ולכשיקימוהו לא יחלפו סדר הקרשים ואחת ר' יוסי למימר לאפי' לא כתב אלא רשם שני רשימות בעלמא לסימן חייב: **מלינו שם קטן כו'.** הא אחת לאשמועינן רבי יהודה דאע"ג שלא נגמר מלאכתו שנתכוין לכתוב תיבה גדולה וכתב מקצת ואותו מקצת הוא תיבה המתקיימת במקום אחר חייב: **גמ' הא מני רבי יוסי היא.** דלא בעי כתיבה אלא רושם בעלמא וכשמאלו רושם מיהא הוי: **ושן שני שמות.** כגון הנך דנקט בתחלת שאינן שוות: **הא כ' אותיות ושן שם אחד.** כגון שם משכן אי תא מתמנן אי תא מחמים לא מיחייב אלא מדלא נקט רבי יהודה חד מהנך: **אחת.** כולה כתיבה קריי שם: **בית אחד בנפה.** לאחר שהסיק נגרים של שתי עושה בחריגת ערב נגר אחד מלמטה ואחד ממעלה ושן קרוין בתים והם עוגנין את השתי כדרך לכיצתו ועומד אחריו ובית אחד אין מתקיים. ומשום דלאו חוטין נינהו קרי להו בית כמו בתי מירין שאין לה בתי מירין אחרים: ת"ל

בשלמא לרב מיחוי במאן דחר חורתא לבניינא. אע"ג דלא דמי לעושה נקב בגוף של תרנגולין דהתם עשוי להכניס ולהוציא מ"מ מטעם בנין כל דהו מיחייב כמו מעייל שופתא בקופיצא דמרח ומסמת אלא לשמואל דמשום בנין כל דהו לא מיחייב אמאי הא אין כאן גמר מלאכה: **אם** לבהמה כמלא פי הגדי ואם לתיסק. פירוש שאינם רשויין לאכילה דאי לאו הכי מיחייב אשיעורא זוטא כדאמר לעיל (דף עו.) המוליא

תכן כמלא פי פרה לגמל חייב:

באגם שנו. ומתני' דלא שייך לאתוקמי באגם אומר ר"ת דאיירי באילן יבש שאינו מתקן כלום: **לא צריכא דעביד בארעא דאבריה.**

פי' בערוך (ערך סנר) דנפסיק ריסיה דלא ניחא ליה כגון דקעביד בארעא דאבריה וכגון באחר שאינו אוהבו והקולץ בהרת בשעת מילה שאין לו הנאה מותר לכתחילה ואפילו איסור דרבנן ליכא והתיר ר' חנינא שפקפקוהו בשבתא להסיר הפקק ולמשון ממנו יין בשבת אע"פ שא"ל שלא יטמוט כשמסיר הפקק והוי פסיק ריסיה כיון דאינו נהנה בסתיטה זאת שהיין נופל לארץ מותר ואינו נלאה דהא [ג] מפיס מוכסא להוציא ממנו ליתה היה אסור אי לאו משום לערא דגופא אע"פ שאינו נהנה כלל בבנין הסתת ואינו מתכוין כלל לבנין הסתת אלא לנקיבה בעלמא וכן הכיא רשב"א ממחט של יד ליטול בה את הקוץ דמוקי לה בהנחנקין (סנהדרין דף פד:) כר"ש דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ומשום לערא שרי ואע"פ שאינו נהנה בחבורה היה אסור אי לאו משום לערא דגופא והא דקאמר לא צריכא דעביד בארעא דאבריה היינו דלא מיחייב חטאת אבל איסורא איכא והא דקאמר בשילהי כל התדיר (זבחים דף לא:) המנדב יין מביאו ומזלפו על גבי האישים ופריך והא קא מכבה ומוקי לה כר"ש דאמר דבר שאין מתכוין מותר [א] מיירי דלא הוי פסיק ריסיה שמזלפו בטיפות דקות א"נ על גבי האישים אפשר שלא יכבה האש ופפרק לוג הגזל (סוכה דף נג:) גבי אין ממעטין בי"ט משום ר"ש בר"ש אמרו ממעטין ופריך והא קא מתקן מנא ומשני כגון שליקטן לאכילה ודבר שאין מתכוין מותר ופריך והא אביי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר"ש בפסיק ריסיה ולא יומת ומשני לא צריכא דאית ליה הושענא אחריתי משמע כפי' הערוך דכשאינו נהנה מותר אע"ג דהוי פסיק ריסיה ולוכא למימר כיון דאית ליה הושענא יחיידא אינו מתקן כלום דא"כ אמאי קאמר התם דסבר לה כאבוה דאמר דבר שאינו מתכוין מותר מיהו י"ל דאותו מיקון מועט כמו מיעוט ענבים דלא אסיר אלא מדרבנן

לא גזרו חכמים כשאינו [ד]נהנה:

בארעא דאבריה. פי' דהוא מלאכה שא"צ לגופה: בגלטורי

עין משפט נר מצוה

ז א ב מיי' פ"ו מהל' שבת הלכה כח ופ"כ"ג הלכה ל
סמג לאוין סה:
ח ג מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה ל:
ט ד ה מיי' שם הלכה ה:
י ו מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה
יא ז מיי' שם הלכה י:
יב ח שם הלכה יח:
יג ט י כ שם הלכה יד:
יד ל מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה יד:

לעזי רש"י

קרישפ"ל [קרישפיל"א]. עולש.

מוסף רש"י

דחק קפיזא בקבא. כלי שנכנסתו לתוק על שיתוק קנא. מקק כו ג' לוגין (חולין כה:). מגדה ר"ש בפסיק רישיה ולא יומת. כלומר מתחתן ולא בהמה זו בשבת ואחי דולה שמוסה. לכיון דלא אפסר אלא מתוך שהיא ליה, וכי אמרינן דבר שאין מתכוין מותר כגון היכי דאפשר ליה בלא איסור, כגון גודר אדם מעיר כמה ומפסל וגלגל אלא יתכוין לעשות מדרן, ואע"ג דאיכא למיתם דילמא עביד מדרן, מיון דלא מתכוין לכי ואפשר לגרוכה כלא מדרן, כי עביד נמי מדרן דהוי מלאכה נמורה לא מיחייב, אבל היכי דיתלא עביד מודה (סוכה לג.). **בריה דבת יעקב.** אמיה לא היה בגון לאיכך לא הומיני (עדובין פ.).

רבינו חננאל (המשך)

פי גדי. ולהיסק כדי לבשל ביצה קלה. אטו בהני לאו מייתה בקרקע הוא למה ליה שיעורא. ומשני רבה ורב יוסף באגם. שאין הקרקע מתייפה בליקוט עצים ולא בניכוש. לפיכך צריכי שיעור להיוביה. אבי אמר היכא צריך שיעור בשדה דלא קא מיכוין ליפותה. ואע"ג דהיא מתייפה אינו חייב אלא בשיעור דקא מיכוין ליה אם לבהמה אם להיסק. ואקשינן עליה אינו והא אבי ורבא דאמרי תרוייהו מודה ר' שמעון בפסיק רישיה ולא יומת. כלומר אפילו ר' שמעון דסבר דבר שאין מתכוין מותר. כי האי גונא דוודאי לא איפשר לתלוש מן הקרקע אלא שהקרקע מתייפה מתליעתו ורצונו בכך מחייב. ומשני בחולש מן הקרקע שאינו שלו. שאין רצונו ליפוי הקרקע כלל. לפיכך אינו מתחייב אלא בסתיטתו שמתכוין לה. הכותב ב' אותות בין בימיני בין בשמאלו בין משם אחד בין מישני שמות בין מישני סימניות בכל לשון חייב. ואקשינן עלה הכותב בשמאלו חייב והא אין דרך כתיבה בכך. ואוקמה ר' ירמיה באיתר שהוא דרכו ליכתוב (בשמאל) שנמצא שמאלו במקום ימין. ואקשינן תוב אי הכי אימינו לא לחייב דהא כל איתר שמאלו במקום ימין. ונמצא הימין של איתר כי הוא שמאלו ואין דרך כתיבה בכך, ונדחה הה. ואוקמה אבי בשולם בב' ידיו דתרוייהו מימנות הן. שנמצא כותב בשתיהן ודרך כתיבה בשתיהן. אבל מי שאינו שולט אלא בידו אחת, לא מיחייב משום כותב בשבת אלא בזמן שכותב בידו המיומנת, אבל אם כתב בידו אחרת לא מיחייב שאין דרך כתיבה בכך. לפיכך איתר שאין שולט אלא בשמאלו, דדיה בימין דעלמא היא וחייב עלה, ואם כתב בימיני אין דרך כתיבה בכך (לאיידך) מיחייב

תורה אור השלם

ו דבר אל בני ישראל לאמר נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא בִּשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה:
ויקרא ד ב

הגהות הב"ח

(א) במשנה משני סמניות בכל:

גליון הש"ם

רש"י ד"ה **בארעא דאבריה לא איכפת ליה.** עי' לקמן דף פה ע"ב רש"י ד"ה עפי' ובתוס' שם ולע"ק:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ל"ל כו' מיירי דלא הוי פ"ר כו'. נ"ב ולכ"ל רש"י שם ע"ש:

רבינו חננאל

ומותיבינן לשמואל מהא דתניא הקודח כל שהו חייב, בשלמא לרב דאמר מאכה הוא לבנין הייבו דחייב הקודח, דמחוי כמי שערשה חור בכותל כדי לבנות שם בנין ותולדת בנין הוא. אלא לשמואל דמחייב הנוקב משום מכה בפטיש שהוא נמי מלאכה, מאי (נמרו) מלאכה איכא בקודח, ותלא הנוקב צריך לקבוע באותו (הנוקב) מסמר, ומנאמ קביעת המסמר הוא הגמר מלאכה. ומשני כגון שקדח ברימנא, פירוש במקרת והניח המקדח במקום שקדח כמסמר קבוע באותו העץ שקדח כדי לחזקו שזהו גמר מלאכתו. ואשכחן סרגיא דשמעתא בעניין המחזיר מיטה של ערסים בשבת. (ומ"ל דף מז) כרב דסבר עיולי שופתא בקופיצא, והוא יד הקרדום בנקבו, שהוא כהחזרת מלבנות המיטה. ורב ושמואל דאמרי תרוייהו המחזיר מטה של ערסים בשבת חייב חטאת. ומותיבינן המחזיר קני מנורה בשבת חייב חטאת, קנה של ציידין לא יחזיר ואם החזיר פטור. ר' (היתמאי) [סימאי] אומר המרכיב קרן ענולה חייב קרן פשוטה פטור. ושרקינן הוא דאמר רב האי אגא מלבנות המטה וכרעי המטה ולוחות של סקפס לא יחזיר ואם החזיר פטור אבל אסור, לא יתקע ואם תקע חייב. ושבינ"א אם היה רפוי מותר. ופשיטא לרבנן בתראי דהני כולהו משום בונה אינון ומשום הכי מתחיבין במן דעביד להו, דאמרינן כי רב חמא דואי הדוא מטה גוליתא דהוו מהדרי ליה בשבתא. א"ל ההוא מרבנן לרב חמא מ"ש שריין דמשום בנין מן הצד הוא, ונהי דאיסורא דאריייתא ליכא איסורא מדרבנן (מיהא) איכא. א"ל אגא כרבן שמעון

(ב"ג) ס"ל דאסור אם היה רפוי מותר. וגרסינן בירושלמי המחזיר קני מנורה למה הוא חייב. ר' אבהו בשם רבי יוחנן ורב הונא תרוייהו אמרי משום בונה. וקי"ל בדני כולהו כרב. פי' חק קפיזא בקבא, כגון שחקק חריץ בקב מקום שהוא מרת קפיזא, ונמצא שעשה כמין השכנות שהיו סיכנין בהן. המכה בקורנס על הסדן בשעת גמר מלאכה. א' (רבא) [רבה] ורב יוסף מפני שאמאן את ידיו. וסברי בני רחבה דהאי מאמן מלמד את ידיו אוכמות הבאה היא, ונדחה. ופשיט אבי ורבא שכן מרדדי טסי משכן עושין כן. ותניא נמי הכי. ופי' מאמן דא' רבה ורב יוסף. מרגיל את ידיו לאותה מלאכה היא שכן (נ"א: שבן) מגרב מקרעי פחים בשמניתין הטס על הסדן מכין תחילה בקורנס על הסדן כשתחתיל [נ"א: המתחיל] במלאכה, ולרשב"ג מלאכה גמורה היא. ולא דמי לנוטל מגל לקצוץ ולא קצר ולנוטל קורנס לרדד ולא רידד, אלא אוקה הבאה מלאכה חשובה [ולרשב"ג היא, ו]לייתה. התורש לא שהו. ראויה לעשות גומא לדלעת. ובמשכן היו תורשים לקלח אחד של סמנים. והמנבש והמקלט עצים. קשיא לן מכדי המתקן קרקע בכל שהו חייב. למה לי למיתנא לבהמה כמלא

מסורת הש"ס

(ג) תוס' ד"ה. ע"ש. (ד) [תוספ' פי"כ]. (ה) [גיר' הערוך לכיזלא דקקרא פי' לגמא של דלעת]. (ו) לעיל שם. לקמן קיח: קיט. קכ: קלג. קמג. סנהדרין ו. נכורות כה. סוכה לג: [כיפה לו.]. (ז) [נכורות מה.]. (ח) [ע"ל כרה ועי' רש"י עירובין פ.]. (ט) [דוגמתו נמצא בחולין לד. עוד שם בחולין קד: ע"ש ישוד בכריתות כג. ע"ש והוס' נדה יט: ע"ש ולא נמצא פי' על זה רק בחולין קד: פרש"י ד"ה כל האומר דבר כשם לאומרי והתמה שם ולא הזכיר שמי בתמילה ומזר והסיר שמו עכ"ל]. (י) [ע"ל לחלית]. (כ) [כתיפת לעיל פ.]. (ל) [לקמן קז.]. (מ) [ופ"ש תוספות לעיל מז: ד"ה מיחסן].

תוספות

(ב) בבמה בשבת. ולא הוי בכלל:

מהרש"א

(ג) [ד"ה **לכיזרא דקרא**] לזרוע בחוכה נימא של לנעת. ואע"ג דאמינן (לעיל דף ה:) לענין הוצאת זרע לזיעין שיש שאין אדם עוסק בגימא אחת ה"מ הוצאה דכי מפיק תרתי מפיק כי הדדי שאינו זורע אחת נהנה אכל לענין חריסה כל גומא וגומא נאפי נפשה עביד לה:

גליון הש"ס

(ד) [ד"ה **בארעא דאבריה לא איכפת ליה.** עי' לקמן דף פה ע"ב רש"י ד"ה עפי' ובתוס' שם ולע"ק:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ל"ל כו' מיירי דלא הוי פ"ר כו'. נ"ב ולכ"ל רש"י שם ע"ש:

רבינו חננאל

ומותיבינן לשמואל מהא דתניא הקודח כל שהו חייב, בשלמא לרב דאמר מאכה הוא לבנין הייבו דחייב הקודח, דמחוי כמי שערשה חור בכותל כדי לבנות שם בנין ותולדת בנין הוא. אלא לשמואל דמחייב הנוקב משום מכה בפטיש שהוא נמי מלאכה, מאי (נמרו) מלאכה איכא בקודח, ותלא הנוקב צריך לקבוע באותו (הנוקב) מסמר, ומנאמ קביעת המסמר הוא הגמר מלאכה. ומשני כגון שקדח ברימנא, פירוש במקרת והניח המקדח במקום שקדח כמסמר קבוע באותו העץ שקדח כדי לחזקו שזהו גמר מלאכתו. ואשכחן סרגיא דשמעתא בעניין המחזיר מיטה של ערסים בשבת. (ומ"ל דף מז) כרב דסבר עיולי שופתא בקופיצא, והוא יד הקרדום בנקבו, שהוא כהחזרת מלבנות המיטה. ורב ושמואל דאמרי תרוייהו המחזיר מטה של ערסים בשבת חייב חטאת. ומותיבינן המחזיר קני מנורה בשבת חייב חטאת, קנה של ציידין לא יחזיר ואם החזיר פטור. ר' (היתמאי) [סימאי] אומר המרכיב קרן ענולה חייב קרן פשוטה פטור. ושרקינן הוא דאמר רב האי אגא מלבנות המטה וכרעי המטה ולוחות של סקפס לא יחזיר ואם החזיר פטור אבל אסור, לא יתקע ואם תקע חייב. ושבינ"א אם היה רפוי מותר. ופשיטא לרבנן בתראי דהני כולהו משום בונה אינון ומשום הכי מתחיבין במן דעביד להו, דאמרינן כי רב חמא דואי הדוא מטה גוליתא דהוו מהדרי ליה בשבתא. א"ל ההוא מרבנן לרב חמא מ"ש שריין דמשום בנין מן הצד הוא, ונהי דאיסורא דאריייתא ליכא איסורא מדרבנן (מיהא) איכא. א"ל אגא כרבן שמעון

(ב"ג) ס"ל דאסור אם היה רפוי מותר. וגרסינן בירושלמי המחזיר קני מנורה למה הוא חייב. ר' אבהו בשם רבי יוחנן ורב הונא תרוייהו אמרי משום בונה. וקי"ל בדני כולהו כרב. פי' חק קפיזא בקבא, כגון שחקק חריץ בקב מקום שהוא מרת קפיזא, ונמצא שעשה כמין השכנות שהיו סיכנין בהן. המכה בקורנס על הסדן בשעת גמר מלאכה. א' (רבא) [רבה] ורב יוסף מפני שאמאן את ידיו. וסברי בני רחבה דהאי מאמן מלמד את ידיו אוכמות הבאה היא, ונדחה. ופשיט אבי ורבא שכן מרדדי טסי משכן עושין כן. ותניא נמי הכי. ופי' מאמן דא' רבה ורב יוסף. מרגיל את ידיו לאותה מלאכה היא שכן (נ"א: שבן) מגרב מקרעי פחים בשמניתין הטס על הסדן מכין תחילה בקורנס על הסדן כשתחתיל [נ"א: המתחיל] במלאכה, ולרשב"ג מלאכה גמורה היא. ולא דמי לנוטל מגל לקצוץ ולא קצר ולנוטל קורנס לרדד ולא רידד, אלא אוקה הבאה מלאכה חשובה [ולרשב"ג היא, ו]לייתה. התורש לא שהו. ראויה לעשות גומא לדלעת. ובמשכן היו תורשים לקלח אחד של סמנים. והמנבש והמקלט עצים. קשיא לן מכדי המתקן קרקע בכל שהו חייב. למה לי למיתנא לבהמה כמלא

הקודח כל שהוא חייב בשלמא לרב מיחזי כמאן דחר חורתא לבניינא אלא לשמואל לאו גמר מלאכה הוא הכא במאי עסקינן דבזעיה ברמצא דפרזלא ושבקיה בגוויה דהיינו גמר מלאכה: [א]זה הכלל לאתויי מאי לאתויי [ב]דחק קפיזא בקבא: רשב"ג אומר [ג]המכה בקורנס על הסדן כו': מאי קעביד רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מפני שמאמן את ידו קשו בה בני רחבה אלא מעתה חזא אומנתא בשבתא וגמר הכי נמי דמיחייב אלא אביי ורבא דאמרי תרוייהו שכן מרדדי טסי משכן עושין כן תניא נמי הכי [ד]רשב"ג אומר אף המכה בקורנס על הסדן בשעת מלאכה חייב שכן מרדדי טסי משכן עושין כן: **מתני' [ה]**החורש כל שהוא המנכש והמקרסם והמזורד כל שהוא חייב [ו]המלקט עצים אם לתקן כל שהן אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה המלקט עשבים אם לתקן כל שהוא אם לבהמה כמלא פי הגדי: **גמ'** למאי חזי חזי [ז]לביזרא דקרא דכוותה גבי משכן שכן ראוי לקלח אחד של סמנין: המנכש והמקרסם והמזורד: ת"ר [ח]התולש עולשין והמזורד זרדים אם לאכילה כגרוגרת אם לבהמה כמלא פי הגדי אם להיסק כדי לבשל ביצה קלה אם לייפות את הקרקע כל שהן אטו כולהו לא ליפות את הקרקע נינהו רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו באגם שנו אביי אמר אפילו תימא בשדה דלאו אגם וכגון דלא קמיכוין והא [ט]אבי ורבא דאמרי תרוייהו מודה רבי שמעון בפסיק רישיה ולא יומת לא צריכא דקעביד בארעא דאבריה: **מתני' [י]**הכותב שתי אותיות בין בימינו בין בשמאלו בין [יא]משם אחד בין משתי שמות בין משתי [יב] סמניות בכל לשון חייב רבי שמעון אומר אפילו בכל לשון חייב אמר רבי יוסי לא חייבו שתי אותיות אלא משום [יג]רושם שכך כותבין על קרשי המשכן לידע איזו בן זוגו א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול שם משמעון ומשמואל נח מנחור דן מדניאל גד מגדיאל: **גמ'** בשלמא אימין ליחייב משום דדרך כתיבה בכך אלא [יד]אשמאל אמאי הא אין דרך כתיבה בכך א"ר ירמיה באטר יד שנו [טו]ותהוי שמאל דידיה כימין דכ"ע ואשמאל ליחייב אימין לא ליחייב אלא אמר אביי [טז]בשולט בשתי ידיו רב יעקב [יז]בריה דבת יעקב אמר הא מני ר' יוסי היא דאמר לא חייבו שתי אותיות אלא משום רושם והא מדסיפא ר' יוסי היא רישא לאו ר' יוסי [יח]כולה רבי יוסי היא: א"ר יהודה מצינו: אלא ר' יהודה שתי אותיות והן שני שמות הוא דמחייב שתי אותיות והן שם אחד לא מחייב והתניא [יט]ועשה אחת [כ]יכול עד שיכתוב כל השם ועד שיארוג כל הבגד ועד שיעשה כל הנפה ת"ל מאחת אי מאחת יכול אפילו לא כתב אלא אות אחת ולא ארג אלא חוט אחד ולא עשה אלא בית אחד בנפה ת"ל

עליה. ור' יעקב ברא דבת יעקב אוקמה למתניתין כר' יוסי ומשום רשם הוא דמחייב, לפיכך חייב הרושם בין בימינו בין בשמאלו שאינו כותב אלא רשם. ואקשינן היכי יכלת למימר דמתניתין ר' יוסי היא והא איכא בתר הכין מימרא דר' יוסי דאלמא רישא לאו ר' יוסי היא. ומוקים לה לכולה כר' יוסי. א"ר יהודה מצינו שם קטן משם גדול, שם משמעון ונח מנחור, שהן שתי אותות מבי שמות, פי' ב' אותות מבי שמות כגון שם משמעון שהן שריין מ"ם והן ב' אותות וב' שמות כדאמרן שיין מ"ם. נח מנחור נו"ן חי"ת, ודן [מדניאל] כיוצא בהן. אבל ב' אותות שהן שם אחד כגון גד שזה זה"ן גימ"ל והן שתי אותות בשם אחד, כיוצא בו דד, הה, חח, סס, רר, ששש, תת, ולישנא דרבנן טט, צץ, אילו ב' אותות שהן שם אחד, שהן דד הה חח, ה"א ה"א, חי"ת חי"ת וכיוצא בהן. ואקשינן וכי ר' יהודה הכותב ב' אותות והן ב' שמות כדאמרן הוא דמחייב, אבל ב' אותות והן שם אחד לא מחייב, והתניא ועשה אחת, יכול שאינו כותב עד שיכתוב כל השם. ת"ל מאחת, אפילו מקצת מאחת, אי מאחת ואפילו מקצתה יכול אפילו לא כתב מן החיבה אלא אות אחת יהא חייב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com